

Stručni rad

PROJEKT »ZELENA LIZIKA«

Erik Kurbos, prof. nem. in ang.

Dijaški dom Lizike Jančar Maribor, Slovenija

Sažetak

Danas je među mladima sve više različitih poremećaja, što se može povezati s činjenicom da mladi sve više vremena provode za elektroničkim uređajima, a sve manje u prirodi. U ovom članku predstaviti ću projekt koji mladim ljudima nudi alternativu i kombinira kvalitetno slobodno vrijeme, zdrav način života i održavanje praktičnih vještina.

Ključne riječi: kvalitetno provođenje slobodnog vremena, zdrav način života, održavanje praktičnih vještina

1. Uvod

Živimo u vrlo različitim vremenima od svojih predaka. Ne razlikuje se samo tempo života, već i način života. Bilo da se radi o poslu ili slobodnom vremenu, činjenica je da su naši preci većinu vremena provodili u prirodi - na poljima, livadama ili u šumi. Mnogi su bili, da tako kažem, "u eteru", i iako za to nisu imali znanstveno objašnjenje, znali su da je to zdrav način života. Danas mladi većinu vremena provode na telefonima, računalima, i-padovima, i-podovima i slično, ali mnogo manje vremena provode u prirodi. Jedan od većih problema suvremenog društva je ovisnost o elektroničkim uređajima ili društvenim mrežama. Možemo reći da su mladi žrtve društvenih mreža, jer su uhvaćeni u psihološke manipulacije velikih korporacija, čiji je cilj natjerati korisnike da provode što više vremena na društvenim mrežama, bez obzira na dob. No problem su i roditelji djece, koji su izgubljeni i zbunjeni u svijetu stalnih tehnoloških promjena i često više ne znaju gdje se nalaze granice za njihovu djecu. Zbog prekomjerne uporabe elektroničkih uređaja motoričke sposobnosti mladih ljudi su se smanjile. Mladi su sve manje agilniji, a sve je više problema s prekomjernom tjelesnom težinom. Bez elektroničkih uređaja mladi ljudi danas se često teško organiziraju aktivnosti slobodnog vremena, smiruju se ili uopće ne znaju kako naći zanimaciju. Istodobno, postoji problem socijalizacije. Mladi ljudi, koji su svoje vrijeme ispunjavali igrajući se i družeći se sa svojim vršnjacima, sada svoje vrijeme popunjavaju pomoću elektroničkih uređaja. Zato su danas mladi sve više asocialni ili se sve teže integriraju u društvo. Jedna od mračnih strana društvenih mreža je ta što mladi ljudi slijede trendove koji mogu imati vrlo negativan utjecaj na njihovo samopoštovanje. Često se ljudi koje mladi doživljavaju kao uzore lažno predstavljaju putem nerealnih fotografija ili filtriranja. Zbog toga imamo sve više različitih poremećaja kod mladih ljudi - emocionalnih, poremećaja ponašanja, poremećaja samopoštovanja, poremećaja prehrane itd. Zbog svih ovih izazova koje donosi moderno društvo, u Studentskom domu Lizika Jančar pokrenuli smo projekt »Zelena lizika« koji učenicima omogućuje kvalitetno provođenje slobodnog vremena u prirodi. Osim projekta »Zelena lizika« za učenike, provodimo i druge projekte za kvalitetno provođenje slobodnog vremena, poput Zdrave škole, Dobrotvorne ustanove u Liziki, Volontiranje, Kuhanje, a nudimo im i mnoge zanimljive aktivnosti poput nogometa, košarke, odbojke, stola tenis, fitness, joga i još mnogo toga.

2. Ciljevi projekta

Obrazovni ciljevi projekta »Zelena Lizik« su oni ciljevi koji daju smisao ovom projektu i odnose se na gore navedene razloge na temelju kojih smo odlučili provesti ovaj projekt. Obrazovni ciljevi projekta »Zelena lizika« su podizanje svijesti o važnosti očuvanja prirode i posljedicama neodgovornog odnosa prema prirodi, razvijanje odnosa poštovanja prema prirodi, razvijanje radnih navika i vrijednosti vrijednog rada i koncentracije, poticanje provođenje slobodnog vremena u prirodi kao zdravog načina života, stvaranje kontakata i dobra komunikacija, jačanje interesa za hortikulturnu aktivnost, razvijanje općih znanja o domaćim zadaćama vezanim uz hortikulturne aktivnosti, podizanje svijest o važnosti organske hrane i promicanje domaće hrane, razvijanje znanja u području sadnje, gnojidbe, obrezivanja i cijepjenja različitih vrsta biljaka, razvijanje općeg znanja o bilju, grmlju i ukrasnom bilju.

2.1 Planirane aktivnosti

Planirane aktivnosti projekta »Zelena Lizik« su učenje tehnika sadnje, gnojidbe i obrezivanja različitih vrsta biljaka, briga o biljkama koje će biti posađene s učenicima u blizini doma - plijevljenje, redovito zalijevanje i drugo, upoznavanje različitih načina cijepjenje drveća i grmlja (engleska kopulacija, cijepjenje razrezivanjem, cijepjenje podmazivanjem i okulacija - T -okulacija i pločasta okulacija), »Lizikini kesteni« kao događaj u okviru projekta - kulinarski jesenski događaj na kojem se učenici druže dok peku kestene, što je rezultat dugogodišnjeg sudjelovanja učenika u projektu »Zelena Lizika«, postavljanje biljnog vrta, sadnje zimzelenog grmlja i suradnje s Biotehničkom školom Maribor.

2.2 Motiviranje učenika

Pokušali smo na različite načine motivirati učenike za sudjelovanje u projektu »Zelena Lizika« - prvo smo stvorili zanimljiv logotip koji sadrži simbol stabla života i naziv projekta, a sve u atraktivnoj zelenoj boji. Kako bismo pobudili što veći interes kod učenika, pripremili smo poziv za sudjelovanje u projektu, koji smo stavili na oglasnu ploču na svakom katu učeničkog doma. Zatim smo zabilježili učenike koji su pokazali interes za sudjelovanje u projektu. Nakon toga uslijedio je teoretski i praktični dio projekta.

2.3 Teorijski dio projekta

Teorijski dio uključivao je opću raspravu o problemima suvremenog društva, prezentaciju ciljeva projekta i planiranih aktivnosti te upoznavanje teorijskih temelja s kojima učenici stječu opća znanja vezana za neke od planiranih aktivnosti.

Prvi susret s učenicima sudionicima u projektu protekao je u duhu općeg razgovora o problemima suvremenog društva. S učenicima smo razmijenili mišljenja o raznim zanimljivim temama suvremenog društva. Raspravljali smo o temama kao što su zagađenje okoliša i ekološke katastrofe, recikliranje, obnovljiva energija, globalno zatopljenje, važnost očuvanja prirode, hortikultura, važnost organski uzgojene hrane te pregledali literaturu o globalnom zatopljenju [7] i njezinim implikacijama na čovječanstvo [4] [8], a gledali smo i film Ala Gora, Neugodna istina koji skreće pozornost na klimatske promjene.

Na drugom sastanku prvo smo predstavili plan planiranih aktivnosti za ovu školsku godinu i dugoročno, a zatim smo ušli u teorijska znanja i predstavili teorijske osnove vezane za neke od planiranih aktivnosti. Prikazali smo sistematiku ili podjelu biljaka [6] pogledali neke biljke na slikama [2], objasnili fiziologiju ili funkciju biljaka [5] [10] i fotosintezu [11], objasnio neke osnove i metode u sadnji, zalijevanju, gnojdbi, obrezivanju [3] i cijepljenju [1] [9].

2.4 Praktični dio projekta

Praktični dio obuhvaćao je pripremu materijala za planiranje aktivnosti i provedbu planiranih aktivnosti u neposrednoj blizini učeničkog doma Lizika Jančar Maribor.

Priprema materijala - učenici sudionici dobili su zadatak da u jesen (listopad, studeni) iskopaju sadnice voćaka poput trešnje, šljive, breskve i kestena u svojoj okolini, što će kasnije poslužiti kao podloga za cijepljenje, a zatim bi učenici donijeli sadnice u dom u kojem bi čekali vrijeme prikladno za cijepljenje - krajem ožujka ili početkom travnja. Međutim, dobili su i zadatak da u siječnju ili veljači pronađu plemenita stabla u svom okruženju, na kojima režu reznice i čuvaju ih u hladnjaku ili na hladnom mjestu. Za potrebe projekta povezali smo se i s drugim školama (Biotehnička škola Maribor), što nam je pomoglo u osiguravanju reznica nekih sorti voćaka (šljiva Stanley, mađarska marelica).

Zbog epidemije Covid -19 plan planiranih aktivnosti donekle se srušio jer su se škole i učenički domovi zatvorili 19. listopada 2021. Od tada su se satovi odvijali na daljinu, pa je projektni rad malo stao, ali smo i dalje ostali u kontaktu s učenicima putem društvenih mreža (Zoom, Google chat).

Učenici su se u škole i dom vratili tek početkom ožujka, pa su tek u ožujku mogli donijeti materijale u dom. Sadnice, koje su učenici potom donijeli u učenički dom, postavljene su na otvoreni prostor učeničkog doma, gdje smo potom 21. travnja izvršili cijepljenje drveća. Na sadnice drveća cijepili smo plemenite sorte trešnje, šljive, marelice, breskve i kestene (kestenjaste).

Slika 1 - Priprema cjevica za cijepanje

Slika 2 - Cijepljenje na bazi kestena - cijepljenje cijepanjem

Slika 3 - Izvođenje cijepljenja u blizini učeničkog doma

3. Zaključak

Unatoč spletu okolnosti i izazovima koje predstavlja epidemija Covid -19, tvrdimo da je projekt bio uspješan. Bez obzira na postotak uspjeha u cijepljenju, provedba projekta bila je velika motivacija, jer projekt »Zelena Lizika« predstavlja upravo ono što nedostaje suvremenom društvu, a posebno među mlađim generacijama - kvalitetno provođenje slobodnog vremena i zdrav način života. U projektu »Zelena Lizika« nastaviti ćemo nastojati da mladi provode što više vremena u prirodi, nuditi im razne aktivnosti na području hortikulture te raditi na očuvanju i prenošenju ručnih vještina na buduće generacije.

4. Literatura

- [1.] Čoderl, J. (1983). Primerjava različnih razmnoževalnih metod pri pravem kostanju (*Castanea sp.*): diplomsko delo = Comparison of propagation methods in chestnut (*Castanea sp.*): graduation thesis. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo.
- [2.] Dankwart, S. (2005). Slikovni rastlinski ključ. Ljubljana: DZS.
- [3.] Godec, B., Mavec, R., Dreu, S. (2013). Sadno drevje v vrtu. Ljubljana: Kmečki glas, 2013.
- [4.] Gojkošek, B. (2013). Globalno segrevanje in katastrofalne posledice za človeštvo: URL: <https://www.revija-energetik.si/wp-content/plugins/downloads-manager/upload/Energetik%2097.pdf> (8. 10. 2021)
- [5.] Krajncič, B. (2008). Fiziologija rastlin. Maribor: Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede.
- [6.] Martinčič, A. (2010). Mala flora Slovenije: ključ za določanje praprotnic in semenk. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije.
- [7.] Murray, P. (2007). Naš planet: globalno segrevanje: dokazi. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije.
- [8.] Sečen, E. (2020). Na globalno segrevanje opozarjali že pred 83 leti: zgodovinska fronta: Dnevnik. ISSN 1318-0320. - Leto 70, št. 43 (22. feb. 2020)
- [9.] Schmid, H. Umpfropfen und Veredeln der Obstgehölze. Stuttgart: E. Ulmer, 1985.
- [10.] Vodnik, D., Kump., B. (2016). Fiziologija rastlin - praktične vaje: univerzitetni študij kmetijstvo - agronomija. Ljubljana: Biotehniška fakulteta
- [11.] Vogel - Mikuš, K. (2013). Fotosinteza in celično dihanje [Elektronski vir]: študijsko gradivo za študente Biologije, Bsc, pri predmetu Fiziologija rastlin. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo.